

ELŐSZÓ.

Jelen nyelvtudományi munkámnak szótára előbb nyomtatván ki, mint nyelvtana, mivelván az eredeti szűkebb szándék látható. Úgy gondoltam vala eleinte, hogy a' Vologodszki evangéliumi fordítása, jöllehet csak 10 fejezetet ad Mátébul, lesz dolgozatomnak főbb alapja, segítséget várván ugyanannak osztják szótárátul, mellyet Wiedemann Sz.-Pétervárott saját használatára németre tett által, s velem szivesen közlött, s Castrén nyelvtanátul, melly a' déli osztjákot tárgyalja. Azért a' szótárban csak Vologodszki és Castrén szerepelnek mint utolsó tekintélyek vagy források. Természetes vala egyébiránt az osztják szónak a' megfelelő vogul szók általi megvilágosítása, valahol az hosszabb keresgélés nélkül megtörténhetett.

Jobban-jobban megismérkedvén a' nyelvvel s annak elérhető szókinccsével, a' Reguly hozta osztják énekeket is elővevém, ámbár nem igen bíztam, hogy valamellyiknek megértése sikerüljön. Mert azt tudom vala, akár mythicus, akár történeti, akár lakadalmi énekek azok, nyelvök bizonyosan különbözik attul a nyelvtül, a' mellyet Vologodszki által lehet tanulnunk. Reguly egy kis osztják szójegyzéken kívül, a' mellyben némi grammatikai adatok is találhatók, semmit sem hagyott hátra, mi az énekeket megfejtené. Azonban említett följegyzésej ugyanazon nyelvjárást mutatják, a' mellyet az énekek; a' mi legott az érthető szók idomai-bul kilátszik. A' nyelvtan kidolgozásában tekintettel lévén

már azokra a' följegyzésekre is, a' grammatika tehát szélesebb alapúvá lett, mint a' szótár. S mennél többet forgatám az eredeti énekeket is, annál több-több remény csillamlék fel előttem, hogy talán mégis közölhetek legalább nagyobb töredékeket azokból. Azért bevezetést is készíték az eredetiek jellemzésére. Végre a' Vologodszki orosz-osztrák szótárból kezdém mind az egyes szókat, mind a' szólásokat kijegyezni, a' mellyek nálam nem voltak meg, hogy toldásképen a' már kinyomatott szótárhoz csatoljam, azon felül a' Schlözernél és Klaprothnál lévő osztják szókat is akaráván közölni.

Ámde munkám ezen bővülések által lassankint annyira növekedett, hogy nem fér bele a' jelen kötetbe. Kénytelen vagyok tehát egy más, ha lehet a' következő, kötetben adni azt, a' mit az énekekből közölni fogok, annál is inkább, mert nyelvi sajátágaik is fejtegetésre szorulnak, s mert az énekek a' Reguly nyelv jegyzeteivel együtt némileg egy külön osztják nyelvjárással ismertetnek meg bennünket. De ha meggondoljuk, hogy

Szegény ember szándokát

Boldog isten birja,

úgy hiszem, az olvasó nem fogja talán neheztelni, hogy már itt találja az Eredetiekhez való bevezetést. Ha el is kellene maradnia, a' mit most ígérek, a' közlöttnek hasznát veheti majd, a' ki munkámat folytatja. Még a' szótári toldások sem férnek el mind itt. Ámbár tehát kétszerre jelen is meg az osztják nyelvet tárgyaló munkám, az által, mégis reményelem, csak növekszik majd mind teljessége mind alaposága. Eddigi késlelködése sem vált kárára.

Budapesten, 1875. tavasz hó 24-én.

Hunfalvy Pál.